

Vajakhel-Pekudej, šabat Hachodeš

25. adar 5769
21. březen 2009
začátek šabatu: 17:45
konec šabatu: 18:53

Halachické časy
třilin 4:56 | východ slunce 6:02
konec šma 8:04 | 1. mincha 12:40
škia 18:16 | hvězdy 18:48

Šmilův DAF
www.doopravdy.cz/judaismus

Sidra v číslech

čteme 2 sidry (Vajakhel a Pekudej)
22. a 23. paraša v Tóře (z 54)
10. a 11. v knize Šmot
23 „paršiot“, 13 otevřených, 20 zavřených
skládá se z 214 vět, 2740 slov a 6181 písmen
obsahuje 1 micvu – zákaz

Alijot v kostce

Kohen: Moše shromáždil lid (dle tradice na Jom Kipur), aby mu nařídil stavbu Miškanu. Další varování o svatosti šabatu. Různé dary lidu na stavbu Miškanu.

Levi: Bůh si vybírá Becalela (z kmene Jehuda) a Aholiava (z kmene Dan) jako hlavní stavitele Miškanu. Tři vrstvy látek a kůží tvořící vnější obal Miškanu. Dřevěná kostra Miškanu z akáciového dřeva.

Šliši: Menora vytepaná z jednoho kusu zlata, zlatý oltář. Olej posvěcení.

Revi: (při spojených parašách je vždy tvořen závěrem první a úvodem druhé paraši) Vnější oltář, kijor na mytí rukou a nohou. Součet materiálu vybraného na stavbu Miškanu.

Chamiši: Velekněžský EFOD a CHOŠEN.

Šiši: Další díly velekněžského roucha - MEIL, KUTONET, CIC, AVNET. Moše kontroluje vyrobené předměty a žehná lidu.

Švi: Sestavení Miškanu na Roš chodeš nisan. Zasvěcení vybavení Miškanu. Souhrn prací. Naplnění Miškanu mračny Boží důstojnosti.

Maftir (z druhého svitku, 2M 12:1-20): Korban Pesach (příkazy související s pesachovým beránkem)

Haftara (Jechezkel 45:16-46:18): Proroctví o zbudování Chrámu a obnově pesachové oběti.

Fotografie týdne

Stanley Chesley, prezident Židovského národního fondu (JNF KKL) v USA, hraje dětský hokej s dětmi z Sderot při předání zařízení v hodnotě 5 milionů dolarů. Zařízení, financované JNF v USA je určeno dětem z oblasti Sderot, která je pod stálou palbou z Gazy.

Zdroj informací: ou.org, kaluach.net, jta.org

Dvar Tora

Na víku archy úmluvy byly umístěni dva zlatí KRUVIM, cherubíni. O co šlo? Podle Rašbama byli cherubíni stvoření podobná ptákům. Gemara zase v traktátu Chagiga tvrdí, že slovo KRUV (cherubín) ve skutečnosti znamená KE RAVIA neboli dítě. V klidu tak můžeme říct, že buclatí andělíci s dětskou tváří mají svou oporu přímo v Talmudu. Raši tvrdí, že jeden cherub byl mužského a druhý ženského pohlaví. Protože archa úmluvy obsahuje Tóru, je zároveň symbolem jejího studia. V tomto smyslu pak dětem podobní cherubové rodičům naznačují, že jejich děti, kluci i holky by měli s Tórou začít již v raném věku. Jiné poselství sděluje ve své knize Chochma uMusar rabi Simcha Zisel Ziv, když nabádá i velké učence, aby se při studiu Tóry cítili jako malé děti. Bez ohledu na již nabyté znalosti se přece může každý ještě tolik naučit...

Věděli jste, že...

oblast hory **Sinaj** má v Tóře **pět jmen**: Sinaj (odvozeno od hebrejského SNE = keř) – připomínka hořícího keře. Cin (NICTAVU = bylo jim přikázáno) – připomínka darování Tóry. Kadeš (KADOŠ = svatý) – zasvěcení národa přijetím Tóry. Kedamot (KADMON = prastarý) – protože text Tóry je starší než svět. Paran (PRU = množte se) – připomíná požehnání, kterého se Židů na poušti dostalo... *více na www.doopravdy.cz/judaismus*

Rabi Jonathan Sacks

Putování

Na samém konci knihy Šemot nacházíme jemnou textovou obtíž, kterou lze při nepozorném čtení snadno přehlédnout, ale která, podle Rašiho mistrovské interpretace, skrývá klíč k samotné podstatě židovské identity, nabízí strhující svědectví o unikátnosti židovského údělu.

Napřed si ale ozřejměme souvislosti. Mobilní svatostánek, Miškan, byl konečně dokončen a prvního nisanu, přesně rok od počátku příprav na východ z Egypta byl slavnostně zasvěcen a „naplněn mračny Boží důstojnosti“.

Již jsem zmínil, že Miškan nebyl pevně ukotvenou stavbou. Naopak. Jeho celá konstrukce byla velmi snadno rozebratelná a sestavitelná tak, aby jej bylo snadné přenášet při putování pouští. Když se totiž „mraky Boží důstojnosti“ nadzdvihly a přemístily mimo tábor Izraelitů, určily tím směr dalšího pochodu. A Miškan bylo třeba rozmontovat a nést s sebou.

Tóra to popisuje takto: *„A vždycky, když se mračno nad příbytkem zvedlo, synové Jisraele se na všech svých poutích vydávali na cestu. Ale když se mračno nezvedalo, tak se na cestu nevydávali až do dne, kdy se zvedlo. Jelikož Boží mračno bylo na příbytku ve dne na očích celému domu Jisraele, aby v něm pak v noci byl oheň, na všech jejich poutích.“*

Hebrejský výraz BECHOL MASEHEM (na všech poutích) můžeme v prvním případě vzít doslova, protože nadzdvihnutí mračen signalizovalo počátek dalšího putování. V druhém případě však nedává smysl. Boží mračno přece nad Miškanem nebylo na cestě, ale právě naopak, při táboření. Raši to vysvětluje následovně: „I místo táboření se nazývá MASA (pout'), protože z tábořiště se vyrazí k dalším pochodům.“

Rašiho vysvětlení není možné chápat jen jako poznámku lingvisty. Skrývá totiž existenciální pravdu o celém židovství a totiž tu, že *dokud jsme nedorazili do cíle, jsou i místa odpočinku cestou*. Slovy básníka Frosta: *„Lesy jsou krásné, hluboké a temné, ale já jsem slíbil, že vydržím a půjdu míle a míle, než půjdu spát.“* Být Židem znamená putovat a vědět, že místo, kde se nacházím, je jen tábořištěm, ne domovem. Proč?

Bozi starověku (sumerští, babylonští, egyptští, edomští atd.) byli vládci daných území. Vládli svým městům, národům a říším. I proto faraón odmítal uposlechnout Mošeho žádosti o propuštění židovských otroků. Považoval se za boha. Nepopíral,

že možná existuje jakýsi Bůh Hebrejů, ten ale, podle něj, neměl v Egyptě žádnou moc. S Izraelem přichází Bůh, který je *všude*. A je-li všude, může být všude nalezen. Morris Berman ho nazývá „bloudícím Bohem“.

Za neuvěřitelnou rezistencí Židů, s níž přečkali staletí rozprášení po světě, aniž by významnou měrou odpadli od své víry a identity, stojí koncept, kterému v judaismu říkáme *galut*, exil. Vyprávění o zrodu národa (pesachová hagada) začíná větou: „Nyní jsme zde, za rok v zemi Izrael.“ Podle halachy máme povinnost připevnit mezuzu na veřeje domu stojícího mimo zemi Izrael až po uplynutí třiceti dnů. (V Izraeli je to okamžitě). Mimo Izrael jsme stále na cestách, byť právě někde táboříme.

V knize Královské je psáno o stárnoucím proroku Eliášovi, ke kterému promluvil Bůh tichým hlasem: *„Co tu chceš, Eliáši?“ Odpověděl: „Velice jsem horlil pro Hospodina, Boha zástupů, protože Izraelci opustili tvou smlouvu, tvé oltáře zbořili a tvé proroky povraždili mečem. Zbývám už jen sám, avšak i mně ukládají o život, jak by mě o něj připravili.“ Bůh mu řekl: „Jdi, vrať se svou cestou ... Jehú, syna Nimšiho, pomazeš za krále nad Izraelem a Elišu, syna Šafatova pomazeš za proroka místo sebe.“*

Setkání Eliši s Eliášem zanalyzoval v eseji Osamělý muž víry rav Soloveitchik takto: „Eliša byl typický představitel vznešené (a bohaté) rodiny, statkář koncentrovaný na běh tohoto světa, znalý cen dobytka a obilí. Co měl společného osamělým prorokem, Božím vyvolencem, který jako cizinec bloudil úspěchými šomronskými městy? Přesto se rozloučil s rodiči a opustil blahobyt domova, následoval svého učitele a jako praotec Jaakov se stal „bloudícím Aramejcem“. Eliša osaměl, ale ve svém osamění potkal Osamělého.

Podobná scéna se od té doby zopakovala mnohokrát. Ne náhodou si v roce 1990 pozval Dalajláma, sám od roku 1951 žijící v exilu, židovské učence, aby s nimi hovořil na téma „Jak přežít a žít daleko do domova?“ Je-li židovská odpověď (související s vírou v „Boha historie“) aplikovatelná i v buddhismu, není meritem věci, nás pro tuto chvíli musí hřát vědomí, že i judaismu tak vzdálený Dalajláma vnímá naši výjimečnou schopnost zůstat věrný podmínkám vlastní existence, naši víru v konec *galutu* a návrat do vlastní země. Jak už vysvětlil Raši, i táboření je součástí pouti. Lid, který neprestal putovat, je lid, který nezestárne a jeho myšlení nezastará, nezakrní. Zná svou vzdálenou minulost i vytoužený cíl, protože „Lesy jsou krásné, hluboké a temné, ale já jsem slíbil, že vydržím a půjdu míle a míle, než půjdu spát.“

kráceno